

קונטרס

תהיה זריז

ידבר ממעלת מדת הזריזות, ואיך שכל הצלחת האדם
בין בגשמי ובין ברוחני תלויה רק במדה היקרה הזו,
שהיא מדת הזריזות, אשרי מי שיאחז בה!

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו,
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא "ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר
לְזַכּוֹת לְשׁוֹם דְּבַר בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין
בְּרוּחָנֵי, כִּי אִם עַל-יְדֵי מִדַּת הַזְּרִיזוֹת,
כִּי מִי שֶׁהוּא זְרִיז, מַצְלִיחַ בֵּין
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבֵין בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְלִהְפּוֹךְ —
מִי שֶׁהוּא עֲצָלָן, מִפְּסִיד בֵּין בְּרוּחָנִיּוֹת
וּבֵין בְּגִשְׁמִיּוֹת, עַל-כֵּן טוֹב לְהַרְגִּיל
אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַזְּרִיזוֹת.

(אמרי מוהרא"ש, סימן תע)

קונטרס

תהיה זריז

.א

צריך שתדע, אהובי, בני, כי הזריזות היא יסוד ועקר הצלחת האדם בין בגשמיות ובין ברוחניות, כי כשאדם זריז, אזי שום דבר לא יכול למנע אותו מלהוציא מהכח אל הפעל את רצונו וכסופיו, לא-כן מידת העצללות (כשאדם עצל), אזי נדמה לו כל דבר כהר גדול, וכאלו הוא אף פעם לא יוכל לעשות את הדבר הזה וכו', ומזה בא, שמאיש את עצמו מהכל, כי העצללות היא מדה מגנה מאוד, וראוי להתרחק ממנה, ולהפוך מידת הזריזות היא מדה יקרה עד מאוד, וראוי לאחז בה תמיד, כי הזריזות מביאה הצלחה לאדם, והעצללות מביאה כשלון לאדם, ועל-כן ראה,

אהובי, בני, לברח ממדת העצלות, ותאחז תמיד במדת הזריזות.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שמדת הזריזות היא המדה הכי יקרה, שהאדם יכול לזכות אליה, כי מדת הזריזות מכניסה באדם תקנה ושמחה ולב רחב להשיג השגות האין סוף ברוך הוא, כי אי אפשר להשיג שום השגה ברוחניות אלקות, כי אם על ידי מדת הזריזות והשמחה, כי הזריזות מכנסת באדם ערנות, שהוא תמיד ער ופתיח לקבל כל מיני השגות החכמה, וכן גם בגשמיות — כשאדם זריז, הרי הוא תמיד שמח, וזה פותח לו פתחי ההצלחה, לא-כן העצל — שהוא מפחד מפל דבר בין בגשמי ובין ברוחני, ותמיד חושב שזה לא בשבילו וכו', וכאלו הוא לא יצליח וכו', עליו אמר החכם מפל אדם (משלי כו, יד — טז): "אמר עצל שחל בדרך ארי בין הרחבות, הדלת תסוב על צירה ועצל על מטתו, טמן עצל ידו בצלחת נלאה להשיבה אל פיו", ואז הוא נשאר בחוץ, ואין לו שום דבר; על-כן ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך במדת הזריזות, ו"תהיה זריז" בכל ענייך, ואז תצליח בין בגשמי ובין ברוחני, והזריזות

תפתח את לבבך בהרחבה גדולה, ותזכה לכל טוב
אמתי ונצחי.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר! אם אתה רוצה
לזכות להגיע אל השגות רוחניות אלקותיות יתברך, עליך
להתאזר במדת הזריזות והשמחה, כי אמרו חכמינו
הקדושים (שבת לא:): ללמדך, שאין שכינה שורה לא
מתוך עצבות ולא מתוך עצלות, עין שם; והשראת
השכינה זה השגת אלקותו יתברך, כי כל מה שהאדם
מבטל את עצמו לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, ויודע
בידיעה ברורה ומחלטת, אשר אין בלעדיו יתברך כלל,
והוא יתברך נמצא, ובלעדיו יתברך אין שום נמצא,
ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ובידיעה
זו נעשה פסא לשכינה, כי כשאדם זוכה לבוא אל
בטול אמת אליו יתברך, אז נעשה פסא להשראת
השכינה, ואל כל זה אי אפשר לבוא, כי אם על-ידי
שמחה וזריזות, ועל-כן היו הנביאים רגילים בכלי שיר
וזמר, כדי שישרה עליהם אורו יתברך, ולכן ראה,
אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך להיות זריז ושמח
וטוב לב תמיד, ותרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך,
ותשפך את כל לבך אליו יתברך, וכל מה שעובר

עליך ברוחניות ובגשמיות, תספר לפניו יתברך, כְּאִשֶּׁר יִסְפֹּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמָּה הָאֲרֶת זֵיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲךָ זְכוֹר, כִּי גַם אֶל תְּפִלָּה אֵי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי מִדַּת הַזְּרִיזוֹת וְהַשְׂמָחָה, כְּמֵאֲמָרָם, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת לֵא): "אֵין עוֹמְדִין לְהַתְּפַלֵּל לֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת וְלֹא מִתּוֹךְ עֲצָלוֹת", עֵין שָׁם; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁבוּרַח מֵעֲצָלוֹת, וְבֹא אֶל שְׂמָחָה אֲמַתִּית!

ד.

ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך במידת הזריזות, ואז תצליח דרכך, כי עקר הצלחת האדם תלוי רק במידת הזריזות, ולהפוך עקר הכשלון של האדם הוא על-ידי העצלות, כי עצלות מביאה את האדם לידי יאוש ועצבות, ונופל בדכאון, ושוכב במטה, ואין לו חשק לצאת ממנה, ועל-ידי-זה אינו עובד, ואינו מביא פרנסה לביתו, ומכל שכן שאינו לומד, כי העצלות מכנסת יאוש ודכאון פנימי לאדם, עד שנמאס לו החיים, ושוכב על מטתו כפגור מת, ונדמה לו, איך שהכל חשך ואפלה וכו', ועל מה ולמה לו לחיות?! ובאמת הכל דמיון שבא רק מעצלות, כי העצלות הורגת את האדם לגמרי, עד שהוא שוכב על

מטתו כמשפתק, רחמנא לצלן, ביאוש עמק, וכבר צעק עליו החכם מכל אדם (משלי ו, י"א): "עד מתי עצל תשכב, מתי תקום משנתך, מעט שנות מעט תנומות מעט חבק ידים לשכב"; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לקחת את עצמך בידיך, ותצא ממטתך, ותרגיל את עצמך במדת הזריזות, ואף שאני יודע, שעוברת עליך מרירות דמרירות, ואתה מלא צער ויסורים ומכאובים ואכזבות, ממה שיקרה לך בחייה, עם כל זאת ראה לישוב את עצמך — האם זו תכלית לשכב במטה בעצלות, ולא לעשות שום דבר?! הלא תפל בנפילה שאין לה סמיכה, כי רב המשגעים נשתגעו רק על-ידי העצלות והבטלה, ששכבו במטה ביאוש ובדפאון חזק, ראה לקחת את עצמך בידיך ברגע זה, ותצא מהמטה, ותרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך, אשר הוא יתברך מלא כל הארץ כבודו, כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואף שאין מי שיבין אותך וכו', ואין מי שרוצה לתת לך תשומת לב וכו', מה בכך?! אתה לך בזריזות, וברח לך רק אליו יתברך, כי רק הוא יתברך יכול לעזור לך, ורק הוא יתברך מבין אותך, ורק הוא יתברך אוהב אותך, ואף שמרב עצבות ויאוש ודפאון נדמה לך כאלו כל העולם אחרים, וכאלו כל העולם שונא ורודף אותך,

כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהִכָּנִיס בְּדַעְתְּךָ יְדִיעָה זוֹ — שְׂאִינְךָ צְרִיךְ אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְרַק הוּא אוֹהֵב אוֹתְךָ, וְרַק הוּא מִבִּין אוֹתְךָ, אִזּוּ בְּאַמַּת תִּכְנָס בְּךָ מִדַּת הַשְּׂמִחָה וְהַזְרִיזוּת, וְתִקּוּם מִתְּרַדְמַת הַשְּׁנָה וְהַעֲצָלוּת וְהַעֲצָבוּת שְׂנִכְנָסוּ בְּךָ; וְלִכֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְתַּחֵיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְאִף שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׂמֵרֵב יֵאוּשׁ וְדַכְאוֹן וְעֲצָלוּת, שְׂאֵתָה מְסַבֵּב בָּהֶם, נִדְמָה לָךְ כְּאֵלוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכַעַס וּבְרָגִז עָלֶיךָ, וַיֵּשׁ לָךְ קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה בְּעֲצָמוֹ מֵה שְׂהוֹרֵס אוֹתְךָ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִפְלֵ בְּעֲצָלוּת וּבְדַכְאוֹן, כִּי אִם כְּשֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹנֵא אוֹתוֹ, וּכְאֵלוֹ אֵינוֹ צְרִיךְ אוֹתוֹ, אֲשֶׁר בְּאַמַּת זֶה אֵינוֹ נִכּוֹן, כִּי הֵרִי הוּא יִתְבָּרֵךְ מַחֲיָה, מְהֵרָה וּמְקִיָּם אוֹתוֹ, וּבִלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ לֹא הָיָה לָךְ קִיּוֹם כָּלֵל, יוֹתֵר טוֹב לָךְ לְבָרַח מִכָּל מִינֵי בְּנֵי-אָדָם הַשׁוֹבְבִים אוֹתְךָ, וְאוֹמְרִים לָךְ, שְׂאֵינְ לָךְ כְּבָר תִּקְוֶה וּמְנוּס, וּמִכָּל שְׂכֵן אֵלוֹ הַרְשָׁעִים וְקִלֵי הָעוֹלָם, הַכּוֹפְרִים וְהַאֲפִיקוֹרְסִים, הַכּוֹפְרִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, מֵהֶם תִּבְרַח כְּמוֹ שְׂבוֹרְחִים מֵאִשׁ שׁוֹרֵף, כִּי דִיְקָא עַל יָדָם נִפְלְתָ בְּמָקוֹם שְׂנִפְלְתָ, רְאֵה לְקִיָּם מֵה שְׂאֵמֵר הַחֲכָם מִכָּל אָדָם (מִשְׁלֵי ו, ב — ה): "נוֹקְשֶׁת בְּאִמְרֵי-פִיךָ גִּלְפְּדָתָ בְּאִמְרֵי-פִיךָ,

עֲשֵׂה-זֹאת, אִפּוֹא, בְּנִי, וְהִנְצִל, כִּי בָאתָ בְּכַף-רַעַף, לְךָ
הַתְּרַפָּס וְיָרֵב רַעֲיָה, אֵל תִּתֵּן שָׁנָה לְעֵינֶיךָ וּתְנוּמָה
לְעַפְעָפֶיךָ, הִנְצִל כַּצְּבִי מִיָּד, וּכְצַפּוֹר מִיָּד יִקּוּשׁ" וְגוֹ';
כִּי כָל הַצָּרוֹת שְׁלָךְ הֵן רַק שֶׁהִפְלִטְתָּ מִפִּיךָ דְּבוּרִים נִגְדוּ
יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִלְכְּדְתָּ בְּרִשְׁתָּ כְּזוֹ שֶׁבָּה נִלְכְּדְתָּ —
עֲצָלוּת וּמְרִירוֹת, יֵאוּשׁ וְדַכְּאוֹן, אֲשֶׁר בְּאַמַּת הוּא הַכֹּל
עֲצַת הַיֵּצֵר, הַרוּצָה לְהִרְסֵ אוֹתְךָ לְגַמְרִי, וּבְאַמַּת הוּא
יִתְבָּרַךְ אֵב הַרְחָמִים, וְרוּצָה בְּתִשׁוּבָתְךָ, וְחַפֵּץ לְעֶזֶר לְךָ
— אִם רַק תִּטֶּה אֶת לְבָבְךָ אֵלָיו, וְתִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְאִז תִּרְאֶה אֵילֹו נְסִים נִגְלִים יַעֲשֶׂה עִמָּךְ; אֲשֶׁרִי הַשׁוֹמֵעַ
אֶת דְּבָרִי, וּמְקַיֵּם בְּאַמַּת, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח
נִצָּחִים.

ה.

רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְבָרַח מִכָּל מִינֵי לְצִים
וּמִינִים, כּוֹפְרִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים, הַמְדַּבְּרִים עָלָיו יִתְבָּרַךְ
עֲתָק בְּגִאָוָה וְבוֹז, כִּי הֵם מְכַנְיָסִים יֵאוּשׁ וְדַכְּאוֹן, עֲצָלוּת
וּמְרִירוֹת בְּתוֹךְ הָאָדָם, כִּי עַל-יְדֵי כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת
גּוֹרְמִים תִּהְיֶה וְבִהְיֶה וְחֲשֶׁף עַל-פְּנֵי תִהְיוּם, כִּי אֵלוֹ
הָאֱתֵאִסְטִים, אֲשֶׁר כּוֹפְרִים בְּכֹל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עוֹלָמָם
הוּא עוֹלָם שֶׁל תִּהְיֶה וְבִהְיֶה וְחֲשֶׁף עַל פְּנֵי תִהְיוּם, וְעַל-כֵּן
הֵם בְּתוֹךְ תוֹכְם מְמַרְמְרִים וּמְלֵאִים יֵאוּשׁ וְדַכְּאוֹן, וְאִף

שֶׁבַּפְּנֵי הֵם מְרֵאִים לָךְ כְּאִלּוּ הֵם הֵכִי מְאֹשְׁרִים בְּחַיֵּיהֶם, וְכֵּן אֵין עֲלֵיהֶם שׁוֹם עַל, תִּלְעַג לָהֶם, כִּי אֵין אֶפְשָׁר לְחַיּוֹת וּלְהַרְגִישׁ חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים בְּרוּכִים וְנִעִימִים בְּעוֹלָם שֶׁל תְּהוּ וְבֵהוּ?! לֹא-כֵן מִי שֶׁזוֹכֶה לְאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּת בּוֹ יְתַבְּרֶךְ, וְיִוְדַע שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין — כָּל זְמַן שֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ בְּלָבוֹשׁ הַגִּשְׁמִי וְהַחוּמְרִי, שֶׁהוּא נִמְצָא בּוֹ, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁקְלָקֵל בְּרִיתוֹ וְשֶׁפֶךְ זֵרְעוֹ לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְטַמָּא אֶת מַחוֹ בְּכָל מִינֵי זְהָמוֹת שֶׁל נְאוּף, שְׂקוּץ וְתַעֲוִב, וּפְטִים אֶת עֲצָמוֹ בְּאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת, וְעֵבֶר עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְכוּ', אֵין יָבִין מַחוֹ הַמְּלַכְלֶךְ וְדַעַתּוֹ הַפְּגוּמָה וּלְבָבוֹ הָעֵקֶם בְּדְבָרִים רִוּחָנִיִּים?! אֵלֶּא הֶהָכֵרַח לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמוֹ קֹדֶם בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְהֶאֱמִין בּוֹ יְתַבְּרֶךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וְלִידַע, אֲשֶׁר הוּא יְתַבְּרֶךְ מְחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקִיִּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וַיִּצִּית אֶת הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁמְסֵרוּ אֶת נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יְתַבְּרֶךְ, וְטִהְרוּ וְזָכְרוּ אֶת עֲצָמָם וְאֶת גּוּפָם, עַד שֶׁזָּכְרוּ לְמָה שֶׁזָּכְרוּ כָּל אֶחָד כְּפִי יִגִּיעַתּוֹ וְטִרְחַתּוֹ בְּשִׁבִיל הַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא, וְהֵם הִשִּׁיגוּ אֶת הָאֱמֶת — אֵין שְׂאִין בְּלַעֲדֵיו יְתַבְּרֶךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְּרֶךְ, וְהוּא יְתַבְּרֶךְ מְלַבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, אֲשֶׁר זֶה עֶקֶר הָאוֹר

וְהַחַיּוֹת וְהַתְּקוּהָה, וּמִי שֶׁדָּר בְּעוֹלָם הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
 וְיִוָּדַע וְצוּפָה וּמְבִיט, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְסַבֵּב אוֹתוֹ,
 כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר, אֲזַ
 חֲזִיו חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים, חַיִּים בְּרוּכִים וְחַיִּים
 נְעִימִים, כִּי אֵין לָךְ עוֹד חַיִּים יוֹתֵר טוֹבִים מִחַיֵּי הָאָמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְבָרַח מִכָּל
 מִינֵי פְתוֹת שֶׁל מִינִים וְכוּפְרִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים הַמְּצוּיִים
 עֲכָשׂוּ בְּעוֹלָם בְּכָל מִינֵי שְׁמוֹת נְרָדָפִים, הַמְּסֻתוּבָבִים
 בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְהֵם מְסֻטְרָא דְעֵרֵב רַב, שֶׁהֵם כּוּפְרִים
 גְּמוּרִים, אֲתֵאִיסְטִים, אֲשֶׁר עוֹלָמָם הוּא תְהוּ וְבֵהוּ, וְחֻשְׁךָ
 עַל-פְּנֵי תְהוֹם, וְהֵם מְשַׁקְּצִים וּמְתַעֲבָבִים בְּכָל מִינֵי תַאֲוֹת
 וּמַדּוֹת רָעוֹת, וּמְפַקְרִים לְגַמְרִי, וְאֵינָם מְתַחֲשָׁבִים עִם
 חַיֵּי בְּנֵי-אָדָם, וְהֵם הַמְּכַנְיָסִים עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת בְּתוֹךְ
 אֵלוֹ הַהוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, יוֹתֵר טוֹב לָךְ,
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְבָרַח אֶל צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר זָכוּ
 לְזַכֶּךָ אֶת עֲצָמָם וְאֶת גּוּפָם, וְקִדְשׁוֹ וְטַהֲרוֹ אֶת מַחְסֵם,
 וְזָכוּ לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם תְּמִיד
 דְּבוֹקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם מְלֵאִים אוֹר וְחַיּוֹת וְזִיו וְנֵעַם,
 וְעוֹלָמָם הוּא עוֹלָם הַחַרוּת, וְאֵם תִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם,
 אֲזִי הֵם יִמְשִׁיכוּ גַם עֲלֶיךָ אוֹר וְחַיּוֹת וְעֲרֻבוֹת וְנֵעַם וְזִיו,
 וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת זְרִיז וּמְצַלַּח בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ, וְתִהְיֶה תְּמִיד
 שֹׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל נֵעַם חֻלְקֶךָ, וְאַף פַּעַם לֹא תִהְיֶה שְׂרוּי

בספקות ובעצבות ובעצלות, וזכור כלל זה, כי תצטרך את זה לכל ימי חייך.

ו.

ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך במדת הזריזות, כי הזריזות מכנסת בלב האדם תשוקה וחיות לחיות ולבנות ולהמציא המצאות חדשות בזה העולם, ותמיד יש לו תכניות איך לעזור לזולתו, ואיך להשתדל ליפות יותר את חזיו בן בגשמי ובין ברוחני, לא-כן העצל, עליו אמר החכם מכל אדם (משלי יט, טו): "עצלה תפיל תרדמה" וגו', "טמן עצל ידו בצלחת גם אל פיהו לא ישיבנה" (שם יט, כד); כי העצלות הורסת את האדם לגמרי, ומכנסת בו יאוש ודכאון, עד שנדמה לו כאלו כל העולם חרב בעדו, ומה גם מרב עצבותו ועצלותו חושב מחשבות איך להרס ולשבור ולקלקל וכו', כי אינו חפץ בחזיו, רחמנא לצלן; ועל-כן ראה, אהובי, בני, מה לפניה, וקח את עצמך בדיקה, ותדע, כי יש לה כחות עצומים להפוך את כל העולם, ולגלות לפנייהם את אמתת מציאותו יתברך, ולקרב את כל העולם פלו אליו יתברך, כי כל בר ישראל, יש אצלו כחות עצומים, מאחר שנשמתו נאצלה מעולם האצילות עצם אלקותו יתברך, וירדה אל זה העולם

בְּהִתְלַבְּשׁוֹת גּוֹף עָכוּר וְעוֹלָם גְּשָׁמִי וְחוֹמְרִי, אֲשֶׁר מְלֵא
הַסְּתָרוֹת, וְאִם אֵינּוּ בְּטָלָן, רַק לֹקַח אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, אֲזִי
לֹא רַק שֵׁיכוֹל לְהָאִיר עַל עֲצָמוֹ עֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוּתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, אֲלֵא גַם יְכוֹל לְבָנוֹת וּלְקַרֵּב אֶת כָּל הָעוֹלָם
כְּלוֹ אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְהוֹרִיד אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּזֶה
הָעוֹלָם, וְדַבֵּר זֶה תְּלוּי כְּפִי מִדַּת הַזְּרִיזוֹת, וּמִי שֶׁזְּרִיז
בְּאַמֶּת, אֲזִי הוּא תָּמִיד רֵץ וְחַפֵּץ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנּוֹ,
וְרוֹצֵה לַעֲזֹר לְזֻלָּתוֹ, וּמְצָלִיחַ.

ז.

רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ עַל כָּל מָה
שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֵל תִּפְּל בְּיָאוּשׁ, כִּי הֵיאֻשׁ בָּא מֵעֲצָלוֹת
וְעֲצָבוֹת, וְכָל מִי שֶׁזְּרִיז בְּיוֹתֵר, זוֹכֵה לְהִיּוֹת תָּמִיד שֶׁשׁ
וְשִׂמְחָה וּמְצָלִיחַ בְּדַרְכּוֹ, לֹא-כֵן מִי שֶׁהוּא עָצוּב וְשׁוֹרָה
בְּדַכְּאוֹן, שָׂאז הוּא תָּמִיד עָצֵל; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֱהוּבִי,
בְּנֵי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם,
וְאִין זוֹ עֲצָה לְחִיּוֹת כְּךָ בְּמַרְירוֹת וּבְעֲצָלוֹת, כִּי אֵל
שׁוֹם דְּבָר לֹא תִגִּיעַ עַל-יְדֵי-זֶה, רַק תִּכְנַס יִשָּׁר בְּשִׂאוֹל
תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו עוֹד בְּחַיִּיךָ, כִּי הָעֲצֵל שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ
כְּפָגַר מֵת, וּמִתְיָאֵשׁ מִחַיָּיו, וּמְרִים וּמְרוֹרִים לוֹ הַחַיִּים,
וְאֵף אֶחָד לֹא מִסְתַּכֵּל עָלָיו, וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי
הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עֲצָמְךָ בְּיָדְךָ, וְתִדַּע שֶׁהַחַיִּים שֶׁל

הָאָדָם מְלֵאִים נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְעָקָר גְּדֻלַּת הָאָדָם
 הוּא כְּפִי מִדַּת זְרִיזוֹתוֹ: אִם הוּא זְרִיז, אֲזִי הוּא תָּמִיד
 נְשֹׁכֵר, וְאִם הוּא עֲצֵל, אֲזִי הוּא תָּמִיד מִפְּסִיד, כִּי עָקָר
 הֵהֱפֵסֵד לְאָדָם הוּא עַל-יְדֵי עֲצָלוּת, שְׂבָאָה מֵיֵאוּשׁ,
 וְעָקָר הֵהֱצֵלְחָה בָּא מְזִרְיֹזוֹת; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת זְרִיז,
 וּתְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ עַל כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאִז תִּרְאֶה
 נְסִים נְגָלִים, שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

ח.

רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת
 זְרִיז בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ, כִּי הַזְרִיזוֹת הֵיא יְסוּד וְעָקָר גְּדוּל
 בְּחַיֵּי הָאָדָם בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְאִם אַתָּה רוֹאֶה
 אָדָם שְׂמֵצְלִיחַ בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, תִּדַּע שֶׁהוּא
 מְטַבְּעוֹ אִישׁ זְרִיז, וּבְגִשְׁמִיּוֹת רוֹאִים, אֲשֶׁר הַזְרִיז תָּמִיד
 זְרִיז, וְתָמִיד עָסוּק בְּאִיזָה עֵסֶק, וְרֵאשׁוּ וּרְבוּ בְּתוֹךְ
 הָעֵסֶק, עַל-יְדֵי-זֶה בְּאֵמַת מְצָלִיחַ, כִּי עָקָר הֵהֱצֵלְחָה
 בְּגִשְׁמִיּוֹת הוּא כְּפִי מִדַּת הַזְרִיזוֹת שָׁבוּ, וּכְמוֹ-כֵן הוּא
 בְּרוּחָנִיּוֹת, אִם אַתָּה רוֹאֶה שְׂאָחֵד מְתִיגֵעַ בְּתַפְלָה,
 וּמְתַפְּלֵל בְּדַבְּקוֹת אֲמִתִּית, וְאָחֵד לוֹמֵד הַרְבֵּה תוֹרָה,
 וּמְקַיֵּם אֶת הַמְצוּוֹת בְּהַתְּלֵהְבוֹת גְּדוּלָה, תִּדַּע שֶׁהוּא
 מְטַבְּעוֹ זְרִיז, כִּי הָעָקָר וְהַיְסוּד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 הוּא הַזְרִיזוֹת, וּכְפִי מִדַּת הַזְרִיזוֹת שְׂבָאָדָם, כֵּן הוּא זוֹכֵה

להצלחה בין ברוחני ובין בגשמי, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לעשות כל מיני פעולות שבכולם, שתהייה זריז גדול, ואז תראה ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך, ואף שאני יודע, שקשה וכבד לך להגיע אל מדת הזריזות, תרגיל את עצמך בכל יום ובכל שעה לזרוז את עצמך הן בגשמיות — לעשות את מעשיך בזריזות, והן ברוחניות — לעשות ולקיים וללמד בזריזות, ואז תצליח דרכך.

ט.

ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך מאד בכל מה שעובר עליך, ותברח מכל מיני עצבות ועצלות, אשר הורסת את האדם לגמרי, וכפי שהאדם זוכה להיות זריז בכל עניניו, כמו-כן הוא זוכה להצליח בכל עניניו, ולהפוך — כפי שהוא מתעצל בכל עניניו, כן הוא מפסיד בכל עניניו, ועל-כן ראה להיות חכם, ותהייה זריז בכל עניניך, ואז תמיד תהצלחה תרוץ אחריך.

י.

אהובי, בני היקר! רבנו ז"ל גלה לנו: אף-על-פי שהאדם צריך להיות זריז גדול מאד מאד בעבודת השם

יתברך, להזדרז מאד בכל עת ובכל שעה לעשות הרבה בעבודת השם יתברך, כי העקר הוא העשייה — ללמד הרבה, ולעשות מצוות הרבה, ולהתפלל ולהתחנן הרבה, ולשפף לבו לפניו יתברך בתמימות ובפשיטות, ולעשות בעבודת השם יתברך מה שיש יכול לעשות, עם כל זאת צריכים דעת ושכל גדול לידע איך להתנהג עם מדת הזריזות, זאת אומרת שאל תבהל מפני זה לומר: "מתי אוכל לקיים אחת מהנה — מכל הענינים הללו, ולקדש את עצמי בכל הקדשות, ולהצליח בדרךי", כי צריך לבל יהיה מבהל לחטף הכל בבת אחת, רק ילך בנחת ובהדרגה מעט מעט, ולא שיהיה מבהל ומבלבל, שרוצה לקיים ולחטף הכל בבת אחת, ומחמת זה מתבלבל לגמרי, כמו שיש בשורפה, חס ושלום, שמחמת הבהלה, חוטפים מה שלא צריכים, רק צריך לנהג בהדרגה ובנחת מעט מעט, ואם לפעמים אין האדם יכול לעשות כלל בעבודת השם, מה לעשות? אנס רחמנא פטריה (בבא קמא כה:), וירגיל את עצמו לכסף ולהתגעגע ולהשתוקק תמיד אליו יתברך, כי ההשתוקקות והכסופים בעצמם הם דברים גדולים מאד, ורחמנא לבא בעי (סנהדרין קו:), וכך זה נוהג ברוחניות, שצריכים לדעת, שאף שיש כל-כף הרבה לעשות, עם כל זה צריכים לידע איך להתנהל עם

הזריזות, וכן הוא בגשמיות, שאף שהאדם צריך להיות זריז מאוד מאוד, ולידע שחבל על הזמן, ויכולים עם הזמן היקר להצליח מאוד מאוד, וחבל על כל רגע ורגע שמבזבזים, עם כל זאת לא בכל פעם הולך כמו שהוא רוצה, על-כן צריכים לחכות הרבה, ואז בשעה שהאדם מחכה, אסור לו להשבר משום דבר, וכשידע דבר זה, אז דיקא יצליח, על-כן, אהובי, בני היקר, ראה לחקק בדעתך כמו שנאמר בדברינו מענין הזריזות — איך שהאדם צריך להיות זריז בעניניו בין בגשמי בין ברוחני, ואז באמת תצליח דרכך, ותהיה איש מצלח; אשרי מי ששומע לי, ואז טוב לו בזה ובכא לנצח נצחים.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

אף-על-פי שהאדם צריך להיות זריז גדול מאד מאד בעבודת ה', להזדרז מאד בכל עת ובכל שעה לעשות הרבה בעבודת ה', כי עקר הוא העשייה, ללמד הרבה ולעשות מצוות הרבה, ולהתפלל ולהתחנן הרבה לשפוף לבו לפניו יתברך וכיוצא בזה שאר עניני עבודת ה', אף-על-פי-כן אל תהי נבהל, כשאתה רואה בספרים קדושים עניני עבודות הרבה, אל תהי נבהל מפני זה לאמר מתי אוכל לקיים אחת מהנה מפל הענינים הללו, מפל שפן כלם צריך לכל יהיה מבהל לחטף הכל בבת אחת, רק לילך בנחת ובהדרגה מעט מעט, ולא שיהא מבהל ומבלבל שרוצה לקיים ולחטף הכל בבת אחת, ומחמת זה נתבלבל לגמרי. כמו שיש בשרפה, חס ושלום, שמחמת הבהלה חוטפין מה שאין צריכין, רק צריך לנהג בהדרגה בנחת מעט מעט, ואם לפעמים אין האדם יכול לעשות כלל בעבודת ה' — מה לעשות, אנס רחמנא פטרה (בבא קמא כה:), וירגיל עצמו לכסף ולהתגעגע ולהשתוקק תמיד אליו יתברך, כי ההשתוקקות והכסופין בעצמם הם דברים גדולים מאד, ורחמנא לבא בעי (זהר שמות קסב.).

(שיחות הר"ן, סימן כז)